

Nr 50.

Ankom till riksdagens kausli den 11 juni 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 åt dels kyrkoherdar och komminister i nyreglerade pastorat samt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner.

Genom en den 26 februari 1932 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 136, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna de av departementschefen i samma statsrådsprotokoll förordade allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Kungl. Maj:t har därefter genom en den 20 maj 1932 dagtecknad proposition, nr 265, vilken likaledes hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag — med ändring i angivna delar av vad som föreslagits i propositionen nr 136 — föreslagit riksdagen att godkänna de av departementschefen i sistnämnda statsrådsprotokoll ifrågasatta ändrade allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Beträffande utredningen i ärendena får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollen.

Efter att under en följd av år hava varit oförändrade undergingo grunderna för ifrågavarande prästers dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1930/1931 vissa jämkningar, beroende på den efter beslut av 1929 års riksdag och

Propositionerna.

samma års kyrkomöte tillkomna nya lagstiftningen om provisorisk tilläggs-lön åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. m.

Denna lagstiftning har nämligen föranlett, att prästernas dyrtidstillägg för tiden från och med den 1 maj 1930 beräknats efter delvis andra grunder än hittills. Genom nämnda lagstiftning är föreskrivet, att den förut till prästerna utgående tillfälliga löneförbättringen skulle från och med sagda dag upphöra att utgå. I dess ställe äga prästerna uppbära provisorisk tilläggs-lön eller — i fråga om kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster — provisoriskt tilläggsarvode. Genom denna förändring hava prästerna i lönehänseende blivit jämställda med statens befattningshavare med nyreglerad avlöning, och på grund härav har förutsatts, att det till prästerna utgående dyrtidstillägget, som förut beräknats efter de för befattningshavare med oreglerad avlöning gällande grunderna, numera skall utgå efter *reducerad* beräkningsgrund.

De *grundläggande* stadgandena rörande prästernas dyrtidstillägg återfinnas i den med riksdagen och kyrkomötet utfärdade lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner jämte ett genom lag den 22 april 1921, nr 192, gjort tillägg.

Vad kontraktsprostarna beträffar, bereddes möjlighet till dyrtidstillägg först genom lagen den 19 november 1920, nr 844, angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

De *närmare* bestämmelserna om prästernas dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1931/1932 återfinnas *dels* i kungörelsen den 20 juni 1930 (nr 281) angående dyrtidstillägg åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, samt i kungörelsen den 26 juni 1931 (nr 275) om ändrad lydelse av § 2 i förstnämnda kungörelse, *dels ock* i kungörelsen den 18 juni 1927 (nr 295) angående dyrtidstillägg åt innehavare av prästerliga emeritilöner.

Departementschefen har i propositionerna förordat att, i likhet med vad hittills varit fallet, beträffande det till prästerna under ecklesiastikåret 1932/1933 utgående dyrtidstillägget såsom allmän regel skulle gälla, att de grunder, som kunde komma att fastställas för utmätande av statstjänstemännens dyrtidstillägg, borde i tillämpliga delar vara normerande jämväl för det dyrtidstillägg, som utgår till prästerna.

Man har plägat utmäta de i tjänst varande prästernas dyrtidstillägg så att det ligger tre enheter lägre än statstjänstemännens. Även enligt de beräkningar, som legat till grund för förslaget till nyssberörda lagstiftning om provisorisk tilläggs-lön åt prästerskapet, har man utgått från att prästernas dyrtidstillägg skulle så avvägas, att procenttalet för dyrtidstillägget beräknades ligga tre enheter under procenttalet för det tillägg, som samtidigt utgår till statstjänstemän med nyreglerade löner. Då dyrtidstilläggen till statstjänstemännen enligt statsverkspropositionen för budgetåret 1932/1933

skulle utgå efter en fast levnadskostnadsindex av 158, motsvarande för de nyreglerade lönerna ett procenttal av 11, förordade departementschefen i propositionen nr 136, att prästernas dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1932/1933 borde beräknas till 8 procent.

Utöver de ändringar beträffande de i tjänst varande prästernas dyrtidstillägg, som sålunda påkallades av den angivna ändringen i levnadskostnadsindex, föreslogs icke i propositionen nr 136 någon ändring för ecklesiastikåret 1932/1933 i förhållande till vad som gällde för ecklesiastikåret 1931/1932.

Kungl. Maj:t har emellertid sedermera genom en den 20 maj 1932 dagtecknad proposition, nr 262, angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1932/1933 föreslagit, att sistnämnda dyrtidstillägg skulle utgå efter ett fast indextal av 156 i stället för 158, således för nyreglerade löner med 10 procent i stället för 11, ävensom att det maximibelopp, å vilket dyrtidstillägg å nyreglerad avlöning finge beräknas, borde sänkas från 800 kronor till 700 kronor i månaden.

I ovannämnda proposition nr 265 har med anledning härav förordats, att procenttalet för prästernas dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1932/1933 borde beräknas till 7 procent i stället för 8 procent, som förut föreslagits. Vidare har i propositionen nr 265 förordats, att, i analogi med vad som föreslagits i propositionen nr 262, det maximibelopp, å vilket dyrtidstillägg skulle utgå, borde fastställas till 700 kronor i månaden, d. v. s. 8,400 kronor för år räknat.

Beträffande grunderna för dyrtidstillägg till innehavare av prästerliga emeritilöner ifrågasattes i propositionen nr 136 icke någon ändring. Det procentuella tillägget utgår för innehavarna av prästerliga emeritilöner efter ett procenttal, som med 16 enheter understiger hälften av talet för levnadskostnadsökningen. Med anledning härav uttalades i propositionen nr 136, som utgick från ett levnadskostnadsindex av 158, att man i fråga om dyrtidstilläggen till innehavare av prästerliga emeritilöner hade att för budgetåret 1932/1933 räkna med ett procenttal av 13.

På grund av den i förenämnda propositionen nr 262 föreslagna sänkningen av talet för levnadskostnadsindex till 156, har emellertid i propositionen nr 265 förklarats, att man beträffande dyrtidstilläggen åt innehavare av prästerliga emeritilöner hade att för budgetåret 1932/1933 räkna med ett procenttal av 12.

Samtliga utgifter för prästerskapets dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 beräknades i propositionen nr 136 enligt där föreslagna grunder uppgå till ett sammanlagt belopp av omkring 1,611,000 kronor, varav cirka 395,000 kronor skulle bestridas av de särskilda pastoraten, under det att omkring 1,216,000 kronor skulle komma att belasta kyrkofonden. Av i propositionen lämnade uppgifter rörande fondens medel framgår, att den i § 5 i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) om krigstidsunderstöd åt präster

i nyreglerade pastorat m. fl. meddelade föreskriften, att kyrkofonden icke må för något år i vidsträcktare mån tagas i anspråk för gäldande av krigstidsunderstöd än som motsvarar fondens återstående överskott för närmast föregående kalenderår, sedan samtliga fonden eljest åliggande utgifter blivit bestridda, icke utgjorde hinder för att kyrkofonden belastades med förenämnda belopp för dyrtidstillägg.

Utskottet. Under hänvisning till att riksdagen numera godkänt de i propositionen nr 262 föreslagna grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 26 februari och den 20 maj 1932 förordade allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Stockholm den 11 juni 1932.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Klefbeck*, *Svenson* i *Eskhult*, *Ölman*, *Wagnsson*, *Jonsson* i *Lycksele*, *Forssell* och *Halvarsson*;

från andra kammaren: herrar *Björkman*, *Lindqvist* i *Halmstad*, *Lindley*, *Johansson* i *Brånalt*, *Sjögren*, *Rudén*, *Grapenson* och *Jönsson* i *Fridhill*.